

DOUGLAS WESTERBEKE

—
Roman
—

UÇSUZ

BUCAKSIZ

DÜNYADA

KISA BİR

GEZINTİ

Douglas Westerbeke, Ohio’da yaşamaktadır ve Amerika Birleşik Devletleri’ndeki en büyük kütüphanelerden birinde çalışmaktadır. Son on yılını Uluslararası Dublin Edebiyat Ödülü’nün yerel jürisinde geçirmiştir; bu deneyim, kendi kitabını yazması için ona ilham vermiştir.

UÇSUZ BUCAKSIZ DÜNYADA KISA BİR GEZİNTİ

Orijinal adı: A Short Walk Through A Wide World

© 2024, Douglas Westerbeke

Yazan: Douglas Westerbeke

İngilizceden çeviren: Fazilet Fıstıkoğlu

Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Türkçe yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2025 / ISBN 978-625-5683-13-7

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu

Sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Uçsuz Bucaksız Dünyada Kısa Bir Gezinti

Douglas Westerbeke

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Fazilet Fıstıkoğlu

*Amy Dawson'a,
hayatımın en iyi öğüdünü verdiği için
Cleveland Halk Kütüphanesi'ne,
bu kitabın ortaya çıkmasını sağladığı için*

DOĞAN KÜTÜPHANESİ
ÖRNEKTİR

“Yaban Ormanı’nın ötesinde Uçsuz Bucaksız Dünya var” dedi Sıçan. “Ama bu ne senin ne de benim için bir şey ifade eder. Ben hiç gitmedim oraya, gitmeye de niyetim yok; senin de varsa aklın, sen de gitmezsın. Lütfen bir daha ondan söz etme.”

- Kenneth Grahame, *Söğütlükteki Rüzgâr*

Bir Pazaryeri

Kâğıt bembeyaz, tertemizdi; henüz üzerine tek bir çizgi bile çekilmemişti. Bu yüzden, üzerine düşen kan damlası küçücük kırmızı bir iz bıraktığında donakaldı. Kalemi elinde, havada asılı kaldı. Kalbi her zamanki gibi göğsünü hızla tekmeliyordu. Kalemi elinden düşürdü. Eli istemsizce burnuna gitti. Sinüslerinden sızan ıslaklığı hissetti, boğazının arkasında tuzlu tadı duydu. Şimdilik yalnızca hafif bir burun kanaması gibiydi ama birkaç dakika içinde çok daha kötü olacaktı. Üstelik burada, daha yeni oturmuşken.

Henüz çok erken. Uğursuzluk bu. Bu gece bir hamakta ya da taş gibi sert toprakta değil, gerçek bir yatakta uyumayı; sabah da sıcak suyla, sabunla, şöyle adamakıllı bir banyo yapmayı ummuştu. Defterine yeni şeyler eklemeyi de hayal etmişti; mesela çıra, çakmaktaşı, kâğıt... Ama bir kâğıt parçasını, başka bir kâğıdın üzerine öyle bir şekilde çizmeli ki, gören biri “Ha evet, anladım. Bu bir kâğıt” diyebilsin.

Yemekleri tatmayı ummuştu. Şu pazara bir bakın: taro reçelleri, buharda pişmiş yengeç pençeleri, fasulye zarına sarılı körili karidesler. Ama hayır, bunu da ertelemesi gerekecek –başka bir zamana, başka bir pazara. Yapmayacaklarının listesi çok daha uzun. Hangi liste uzun değil ki zaten? Oysa şimdi düşünmeye vakit yok. Banyo bekleyebilir. Yatağı başka bir yerde bulur. Liste artık yok. Şu an defolup gitme zamanı.

Ama pazaryeri capcanlıydı, insanlar sıcakkanlıydı; nehirse hemen oradaydı, yeşilliğin içinden geçen parlak bir gözyaşı izi gibi,

rengârenk kayıklar ve balıkçı tekneleriyle doluydu. İstese birine atlayıp hiç çaba harcamadan uzaklara gidebilirdi. Burası Siyam'dı, dünyanın sularla çevrili bir parçası; ormanla kaplı, mevsimlerin yağmurla ölçüldüğü bir yer. Buraya ayak bastığı anda anlamıştı: Nehirler onun kaçış yolu olacaktı.

Şu yaşlı adam, balık satan... Yüzü nasıl da sevecendi. Güneşte kavrulmuştu ama gözlerinde hâlâ bir parıltı vardı. Yardım ederdi. Hızla çantasını omzuna geçirdi, defterini kolunun altına yerleştirdi. Bastonunu –neredeyse boyu kadar uzun, o sağlam sopayı– yerden aldı. Tütsü dumanlarının ve kömür közlerinin mavimsi kıvrımları arasından geçti. Balıkçıların, kumaş tüccarlarının ve bambudan yapılmış tezgâhların arasından ilerledi. Yaşlı adam uzun, ince bir afyon piposu içiyordu; etrafı kurutulmuş balıklar, kurutulmuş kalamarlar, kurutulmuş ahtapotlarla çevriliydi. Bir zamanlar ıslak olan ne varsa şimdi kuru bir halde sarkıyordu. Yaşlı adam da o rafların ortasında, kafesin içindeki bir kuş gibi oturuyordu. Kadın yerel dili bilmiyordu ama kuzeyde Fransız kolonileri, güneydeyse Britanya etkisi olduğunu biliyordu.

“Aman lütfen” dedi aksanlı İngilizcesiyle. “Bir tekne? Nerede bulabilirim, biliyor musunuz? Tekneye ihtiyacım var.”

Yaşlı adam bir şey anlamadı. Kadını daha önce fark etmemişti. Sadece başını kaldırdı ve işte oradaydı –pazarın en uzun boylu kişisi olarak duruyordu. Kirli sarı saçları ve mavi gözleriyle tam tepesinde belirivermişti. Elindeki uzun, düz baston onu görkemli gösteriyordu. Sanki saygıdeğer bir Budist rahibe ya da bir imparatorun kızıydı. Üzerinde Batı'ya dair hiçbir şey yoktu. Ne korse ne fiyonk ne de yüksek dantelli yakalar... Üzerinde yerel kumaşlardan giysiler ve başında da sıradan bir köylü şapkası vardı. Ama yine de buraya, ne bu pazara ne de herkesten en az bir baş uzun olduğu bu ülkeye asla uyum sağlayamayacaktı.

Yaşlı adamın yüzündeki şaşkın ifadeyi gördü. Adam, biraz olsun gardını indirsin diye ona gülümsedi. Zaten nadiren bir yere uyum sağlar, uyum sağlamayı denediği de pek görülmezdi. Dış görünüşü, meraklı bakışları ve soruları kendiliğinden üzerine çe-

kerdi. İnsanlarla tanışmak için en etkili yöntem buydu ama bu sefer işe yaramamıştı.

Yaşlı adam, anlamadığı bir dilde gevelemeye başladı. Halinde bir değişiklik olmuştu. Bu sık yaşanan bir şeydi. Kadını, yoksul ve son üç haftasını orman tepelerinde uyuyup gizli nehirlerde yıkanarak geçirmiş biri değil de, zengin bir yabancı sanmıştı. Ona çubukta kurutulmuş balta balığı satmaya çalışıyordu. El kol hareketlerine bakılırsa, tezgâhın tamamını satmaya çalışıyor bile olabilirdi. Kadın endişeyle tek kaşını kaldırdı. Bu adam konusunda yanılmıştı. İçgüdüğü onu yanıltmıştı. Bu nadiren olurdu ama olduğunda insanın içini ürpertirdi. Çünkü bugüne kadar onu hayatta tutan şey tam da o içgüdüydü: Birini şöyle bir bakışla, iki adım öteden tanıyabilmek.

Sonra acı saplandı. Zehirli, içli bir sancı. Çürük bir dişe saplanan buz kıracağı gibi keskin bir ağrı. Kafatasının tabanından beline kadar omurgasını izleyerek geçti. Elektrik çarpmış gibi titredi, sonra birden kaskatı kesildi. Bedenindeki tüm gevşeklik kayboldu. Yaşlı adam konuşmayı kesti. Kadının yüzünün solup donuklaştığını gördü. Dudaklarında sessiz harfler şekilleniyordu. Adam, onun oracıkta yere yığılmasından korktu. Ama kadın düşmedi. Haykırmadı da. Dişlerini sıkarak, bedenini kasarak, sendeleyerek bir sonraki tezgâha doğru ilerledi. Adımlarına düzensiz bir aksaklık sinmişti.

“Tekne!” diye seslendi herkese. Dönüp bakan çok oldu ama anlayan yoktu. “Tekne, tekne, tekne...” Batmakta olan bir gemiden karaya can simitleri fırlatırcasına, tezgâhların ve satıcıların arasından sekerek geçerken, sözcükleri bir dua gibi tekrarlıyordu. Bir sancı daha saplandı içine ve ilk panik kıvılcımları beyninde çakmaya başladı.

Bir ateş çukurunun başında duran kadına yaklaştı. Kadın, dökme demir tavada sarı bir köri karıştırıyordu. Kitabını açtı, üstünde taze bir kan damlası parlayan o sayfayı çevirdi. Kaslarının her biri seğirirken, tüm bedeni titrerken bunu yapmak kolay değildi.

Sayfalar küçük çizimlerle doluydu. Yüzlercesiyle. İşe yarar şeylerden oluşan bir koleksiyon: muzlar, yataklar, şemsiyeler, atlar ve

arabalar, iğneyle iplik, lokomotifler, saat kadrantları ve şamdanlar... Ellerin titremesine aldırmadan hızla sayfaları çevirdi. Sonunda aradığını buldu: Küçük bir tekne çizimi. Hem de yalnızca tek bir tür değil; yelkenliler, buharlı gemiler, lüks yolcu vapurları ve kanolar vardı. Yanlış anlaşılmaya yer bırakmıyordu.

“Tekne? *Bateau*?”

Kadından ses çıkmadı. Acaba burada Kantonca bilen biri var mıydı? Çin çok uzak sayılmaz. Hatırladığı kadarıyla yaklaşık bir ay önce oradaydı; elinde körelmiş bir pala, ormanı yara yara ilerliyordu. Şimdiyse güneyde, bir nehir kıyısında, canı için yalvarıyordu.

“*Syún*?”

Kadından yine yanıt gelmedi. Sadece bakıyordu. Yerel kelimeyi biliyor muydu acaba? Birkaç kelime öğrenmişti. Bunu önceden düşünmüştü. *Touk* muydu? Öyle olmalıydı.

“*Touk*?”

Ama kadın cevap vermek, insanların genelde yaptığı gibi işaretle konuşmaya çalışmak ya da anlamaya çabalamak yerine, büyük tahta kaşığını köri tenceresinin içine bırakıp sessizce geri çekildi.

İşte o anda anladı: Feci görünüyor olmalıydı. Elindeki mendile baktı. Tamamen kırmızıya dönmüştü. Pazarın sesleri yavaş yavaş, parça parça, sanki suyun altına inmiş gibi silinmeye başlamıştı. Demek ki kulaklarından da kan geliyordu. Elbette ağzı da kan doluydu. Tadını almıştı. Dişlerini yalayınca kan dudaklarının üzerinde toplandı ve utançla fark etti ki, o kan tüm bu zaman boyunca çenesinden aşağı süzülüp duruyormuş. Şu haliyle bir dehşet olmalıydı.

Acı ilerliyordu. Artık başı, kafatasının içini oyan keskin, tırtıklı bir bıçak gibi, açıkta kalmış bir sinir ucuna dönüşmüştü sanki. Gözlerinin arkasında korkunç bir basınç birikmişti. Beline saplanan o buz kıracağı, şimdi sol bacağına ilerliyor, oraya saplanıyordu. Bir çılgılığı zorla bastırdı. Yürümeye çalıştıkça, bacağı arkasında ölü bir hayvan gibi sürünüyordu.

Yüzünü giysisinin koluna sildi. Ama bu hareket, yalnızca kanı yanaklarına yaymaya yaradı. Gözleriyle bir balıkçı, bir kayıkçı –

onu alıp götürebilecek herhangi biri– bulmak için pazarı taradı. Tekne resmini, herkes görebilsin diye havaya kaldırdı.

“Tekne! Bateau! Syün!”

Yardıma koşan olmadı. Ama bakan çoktu. Hem hayranlıkla hem korkuyla. Kuduz gibi, delirmiş gibi görünüyordu. Artık kurtarılması imkânsız biri gibiydi. Hastalıklı bir kadın neden tekne isterdi? İçinde ölmek için mi? Cesedini bırakacağı yüzen bir tabut mu olacaktı o tekne? Ya teknelerini bir daha geri alamazlarsa? Üstelik hiçbir şey de açıklayamıyordu. Çünkü bu dil artık fazlaydı. Zaten şimdiye kadar yeterince dil öğrenmişti: Arapça, İspanyolca, Mandarin, Kantonca, hatta Tanrı aşkına biraz Çerkesce bile. Ama hepsini birden öğrenemez ki.

Sonra bir ses duydu. Evet, gerçekten İngilizceydi. Kalabalığın içinden, arkasından bir yerden geliyordu. Küçük, berrak bir ses:

“Anne, o kadının yardıma ihtiyacı var!”

Dönüp baktığında, kalabalığın –siyah saçların ve konik şapkaların– denizi üstünde altın sarısı saçlı küçük bir kız gördü. Sanki orada, beyaz yazlık bluzu ve jile elbisesiyle havada asılı duruyormuş gibi görünüyordu. Ama hayır, aslında birinin omuzlarına oturmuştu. Görülebilecek kadar yakındaydı ama yardım edecek kadar değil. İngiliz mi? Amerikalı mı? Onun dilini anlayabilirlerdi. Kadın, kan lekeli elini sanki el sallayacakmış gibi kaldırdı. Ama bir an sonra o küçük kız da pazar kalabalığının içinde yitip gitti.

Yeni bir acı, rahmine aç açına tünel kazan bir akbaba gibi daldı. Kadın iki büklüm oldu, dizlerinin üstüne çöktü. Korkunç bir öksürükle birlikte ağzından yere öylesine çok kan fışkırdı ki, etrafında toplanan kalabalığın soluğu kesildi, herkes geri çekildi.

Şapkası başından uçtu, bastonu yere düşüp takırdayarak yuvarlandı. Nefesini dikkatle kontrol etmeye çalıştı; çünkü en küçük bir soluk bile boğazındaki öğürtüyü tetikleyebilirdi. Bastonunu yerden alıp göğsüne bastırdı. Şapkayı bıraktı. Şapka önemli değildi. Yeni-si bulunur. Ayağa kalktı, ağzını sildi ve kıyıdaki teknelerin yanında duran –balık boşaltıp kavun ve muz satan– adamlara yaklaştı. Kadını gelirken görmüşlerdi; kanı, sendeleyişini... Normalde kaçarlardı ama teknelerin sıkışıklığı arasında kıpırdayamaz durumdalar.

Kendini kitaplardan oluşan bir labirentin içinde buldu. Uçsuz bucaksız, yeraltında bir kütüphane... Sonsuza dek uzanıyormuş gibiydi. Kitapları açtı, tomarları çözdü; hepsi resimlerle doluydu. Oradan oraya dolaştı, bir kitabı bırakıp diğerine geçti; dünyanın dört bir yanından insanların hikâyelerini okudu. Bir kitap, sonra bir diğeri, sonra bir diğeri daha... Zamanın nasıl geçtiğini unutmuştu. Ailesini unuttu: annesini, babasını, kardeşlerini.

Geride bıraktığı dünyayı hatırladığında artık çok geçti. Kaybolmuştu ve bir çıkış yolu bulamıyordu. Korkması gerekirken, okuduklarından büyük bir memnuniyet duyuyordu; kitaplar o kadar bol, hikâyeler o kadar cezbediciydi ki... Başta sadece birkaç gün geçtiğini sanıyordu, ama sonra aylar, belki yıllar olduğunu fark etti.

Aubry dokuz yaşında, hareket etmezse onu yok edecek bir hastalığa yakalanır. Bu yüzden yürür. Kuzeyin buzundan çölün sıcağına, tuzla, rüzgârla, yıldızlarla çizilmiş yollar boyunca... Her durakta bir yüz, bir hikâye; her vedada yeni bir harita... Dünyadaki tüm hikâyelerin toplandığı gizemli kütüphaneye kendi hikâyesini ekler.

Aubry'nin adımlarıyla dünya büyür: diller çoğalır, isimler parıldar, anılar kök salar. Yürüyüş uzadıkça yolculuk bir bilinç haline, aynı gökyüzü altında, başka başka ufuklara bakmanın masalına dönüşür.

Uçsuz Bucaksız Dünyada Kısa Bir Gezinti, hareketin şifa, ayrılığın öğretmen, merakın ise kutsal bir pusula olduğu o eski sırrı fısıldıyor. Yeryüzü geniştir; kalp, ondan da geniş.

QR kodu okutunuz		Dijital fiyat etiketi	tavsiye edilen KDV'siz satış fiyatı
			₺ 370

Sertifika no: 44919	ISBN 978-625-5683-13-7	
		Doğan Kitap
	9 786255 683137	